

A sikeres árvízi védekezést legalább ennyire eredményes helyreállítás követte

A hazánkat június elején elért dunai árvíz elleni védekezés végeztével rohamtempóban kezdődtek meg az árvízzel érintett településeken a helyreállítási munkálatok. Ezek koordinálásával Orbán Viktor miniszterelnök június 12-én Dr. Bakondi György t. altábornagy, országos katasztrófavédelmi főigazgatót bízta meg helyreállítási miniszterelnöki megbízottként. Nem egészen egy hónappal a bejelentés után az egész ország legnagyobb részén befejeződött a helyreállítás. A városokban és falvakban elbontották a védműveket, valamennyi települést fertőtlenítették, az összes kitelepített helyzete rendeződött.

A megfeszített munkához, legyen szó az árvízi védekezésről vagy a helyreállításról, a katasztrófavédelem hivatásos tűzoltó egységei, a társzervek munkatársai és az önkéntes tűzoltó egyesületek, valamint a mentőszervezetek mellett nagy szükség volt a civil összefogásra is. Akadtak mentőszervezetek, amelyek az árvízi védekezés kapcsán „debütáltak”, sikerrel, hiszen példamutató módon, nagy szakértelemmel hajtották végre a rájuk bízott feladatokat. Hasonló elismerés illeti az önkéntes tűzoltó egyesületeket, amelyek számára egy hónappal ezelőtt egy csaknem százmillió forintos keretet különített el a kormányzat: az egyesületek pályázat útján nyerhetnek el támogatást bizonyos fejlesztésekre.

A nyár, a kedvező időjárási viszonyok beköszöntével egyre több közterületen zajlik valamilyen munka. Ennek következtében megnövekedett a gázvezeték-rongálással kapcsolatos esetek száma. Akadt olyan hétvége, amikor hat ilyen esethez riasztották a katasztrófavédelem hivatásos beavatkozó egységeit és nem egyszer a környéken élőket is ki kellett telepíteni ideiglenesen a munkálatok idejére. A katasztrófavédelem szakemberei folyamatosan egyeztetnek az illetékes hatóságokkal annak érdekében, hogy az építési munkálatok a jogszabályok teljes betartása mellett folyjanak, és jelentősen csökkenjen a gázvezeték-sérülések száma.

Mentesítés Nagymarosnál Fotó: Jóri András - BM OKF

Helyreállítás számokban

Hiába kapott nagyobb figyelmet az árvíz védekezés, a számok mégis azt mutatják, hogy az ár levonulta utáni helyreállítás, a hétköznapi állapotok visszaállítása is legalább ekkora erőfeszítést követelt a hivatásos katasztrófavédelmi szervektől és a civilektől, az önkormányzatoktól egyaránt. A folyamatnak ráadásul nemcsak szakszerűen, hanem a lehető leggyorsabban is kellett megtörténnie.

Az ideiglenes gátakba, védművekbe a Duna mentén összesen 10 millió 179 ezer homokzsákot építettek be, ezekből a helyreállítás során visszabontottak 9 millió 606 ezret. A védművek megépítéséhez 242 ezer 500 köbméter homokot használtak fel, ebből eltávolítottak 228 ezer 850 köbmétert. A jelentős mennyiségű munkával arányos volt a bevetett erők létszáma. A katasztrófavédelem állományából 656-an dolgoztak, rajtuk kívül 6654 önkéntes, vállalkozó, valamint önkormányzatok által biztosított személy vette ki részét a munkából. Naponta átlagosan 350 közfoglalkoztatott is dolgozott, valamint 1623 fogvatartott is a gátakon volt ebben az időszakban. A büntetés-végrehajtás állománya 774 embert küldött a helyreállításhoz, a Magyar Posta harmincöt önkéntese három napig vett részt a homokzsákok elbontásában.

A helyreállítás másik fontos területe a fertőtlenítés, vagyis az elöntött területek higiéniájának az árvíz előtti állapotokra történő visszaállítása volt. Több szervezet dolgozott a feladaton. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal gépjárművel fertőtlenített 280 kilométernyi utat és hatvanhárom hektárnyi területet, 300 ezer liter fertőtlenítőszerrel. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. 169,14 kilométernyi utat tisztított meg, ezen kívül a homokzsákok bontásában és elszállításában is részt vett: összesen 314 fővel és 241 gépjárművel. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat 203 munkatársa a lakóingatlanok, nyaralók fertőtlenítéséhez nyújtott segítséget; multifunkcionális fertőtlenítő gépjárművekkel huszonötezer négyzetméteren fertőtlenítettek közintézményeket. A lakosságnak kiosztottak 1050 vízfertőtlenítő tablettát, 1500 darab kézfertőtlenítő kendőt, huszonöt kilogramm klórmeszet, valamint negyvenhárom liter kéz- és felület-fertőtlenítőt.

Budapesten főleg a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. és a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. végezte a helyreállítást. Előbbi vállalat a szilárd útburkolatokat takarította, valamint az iszapot gyűjtötte össze és szállította el 420 üzemórában. Nagynyomású gépi úttisztítást 1800 üzemórában

végzett 100 fővel mintegy 7000 kilométeren. Kézzel is tisztítottak a közterület-fenntartó emberei: 5500 üzemórában 250 fővel. Az elsőként megnyitott dunai alsó rakpartokat is ez a vállalat fertőtlenítette, még hozzá hat locsolóautóval huszonhét kilométer hosszan, hatvan kilogrammnyi fertőtlenítőanyagot használtak ehhez fel. A csatornázási művek ugyanakkor huszonhat közúti átjárón százhusz fővel végezte az ideiglenes védművek visszabontását, összesen húsz munkagéppel és tíz teherautóval.

A sorrendben harmadik, ám rendkívül fontos feladat volt az áradás következtében mértéktelenül elszaporodott szúnyogállomány ritkítása, irtása. Ennek során több ütemben és módszerrel gyérítették a vérszívókat végig a Duna mentén, valamennyi árvíz által érintett területen.

A Magyar Biztosítók Szövetsége összegezte a magán- és vállalati vagyonban keletkezett károkat. Lakásbiztosításra 1761 kárbejelentés érkezett, a becsült kár összege 473 millió 128 ezer 900 forint. Ebből ténylegesen 67 millió 550 ezer forintot fizettek ki. A vagyonbiztosítás terhére 157 kárigényt jelentettek be, amelyek együttes becsült összege 656 millió 770 ezer forint. Ebből ténylegesen kifizettek 17 millió 150 ezer forintot.

Nagymaros Fotó: Jóri András - BM OKF

Helyreállítás percről perce

Június 12.

Győrújfaluban, az árvíz idején kitelepített Győr-Moson-Sopron megyei községben jelentette be Orbán Viktor miniszterelnök június tizenkettedikén, hogy kezdetét veszi a helyreállítás. Ekkor hangzott el az is, hogy a kormányfő Dr. Bakondi György tű. altábornagyot, országos katasztrófavédelmi főigazgatót nevezi ki helyreállítási miniszterelnöki megbízottá. Egy nappal később az altábornagy már a helyreállítás menetét ismertette a kormányzóvivői tájékoztatón. Legfontosabb feladatként jelölte meg

a közutak és a vasútvonalak megtisztítását és kijavítását, azt, hogy mihamarabb korlátozás nélkül lehessen közlekedni. Ezt követte a fontossági sorrendben a Duna által elöntött területek mentesítése és fertőtlenítése, amivel egyenértékű feladat a szűnyogpopuláció ritkítása az árral érintett területeken. A helyreállítási feladatokat a településeken belüli, majd kívüli védművek visszabontása zárta.

Június 16.

Az árvízről leginkább sújtott két megyében, Győr-Moson-Sopronban és Komárom-Esztergomban minden, az árvíz miatt lezárt közutat járhatóvá tettek. A Duna mentén hat megyében összesen kilencvenöt településen kellett helyreállítási munkákat végezni, ekkorra nyolc helyen végeztek ezzel, míg hatvanhárom helyen elkezdték a munkát. A folyó partján 102 kilométernyi útszakaszt adtak vissza a forgalomnak, vagyis rövid idő alatt a lezárt utak több mint felén ismét közlekedhettek az autósok. Budapesten, ahol tíz kerületet sújtott az árvíz, erre az időre két kerületben fejezték be a helyreállítást. Forgalmkorlátozás ekkor már nem volt érvényben. A Margitszigeten, ahol a belvíz miatt sok fa gyökérzete veszélyesen meggyöngült, folytatódott a mentesítési és helyreállítási munkálatok.

Június 17.

Ezen a napon újabb, az árvíz miatt lezárt utakat, útszakaszokat nyitottak meg az ország több pontján. Mindemellett Dömösön, Pilismaróton és Dobogókőn ismét fogyaszthatónak nyilvánította az ivóvizet az ÁNTSZ. Pest megyében már 264 ember térhetett vissza otthonába. Budapesten ekkor még négy kiemelt helyszínen zajlott a helyreállítás, a víz Dunába szivattyúzása és a védművek bontása – köztük a Római parton és a Margitszigeten. A fővárosban csaknem másfél millió homokzsákot és 12 ezer köbméter homokot használtak fel a védekezéshez, eddig a napig több mint 900 ezer homokzsákot távolítottak el az ideiglenes védművekből.

Június 19.

A Nemzeti Közlekedési Hatóság feloldotta a hajózási zárlatot a Duna teljes magyarországi szakaszán, ezzel a hajóforgalom is visszatért az árvíz megelőző „fősodorba”. A vasúti pályák mellett épített védvonalakat is bontották, több mint egynegyedével végeztek is ekkorra. Az Almásfüzitő-Dunaalmás közötti töltésen és a Komárom térségében megsüllyedt vasúti pálya javításán is intenzíven dolgoztak. Ezen a napon tették közzé a katasztrófavédelmi szűnyoggyérítési

kistérsegekre lebontott tervét a teljes magyarországi Duna-szakaszra vonatkozóan.

Június 20.

Az árvíz utáni helyreállítás nyolcadik napjára nagyot haladt előre a folyamat. A települések több mint felén befejeződtek a helyreállítási munkálatok, az ideiglenes védművek bontása minden érintett városban és községben megkezdődött. A korábban árvíz miatt korlátozott állami közutak kilencvenöt százaléka ismét megnyílt a forgalom előtt Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Fejér, Baranya, Pest és Tolna megyében.

Dunaszekcső település Fotó:Baranya MKI

Fejér és Győr-Moson-Sopron megyében erre az időre végeztek a fertőtlenítéssel is. A kitelepítettek nyolcvan százaléka is hazatért, az 1570 érintett közül 1248-an. Az árvíz idején kikapcsolt áramot is nagyrészt visszakapcsolta a szolgáltató. A lekapcsolt 3246 fogyasztó közül 2581-nél ismét volt áramellátás, ami csaknem nyolcvan százalékos arányt jelentett. Budapesten megnyitották a Népszízetet és az ott lakók is hazatérhettek, hasonlóan a korábban szintén lezárt Királyok útjához.

Június 24.

Ezen a napon Bács-Kiskun megyében is visszatért otthonába az összes kitelepített. A legdélebbi Duna-menti megyében, Baranyában még az ideiglenes védművek bontásán dolgoztak. Ugyanitt megalakult a helyreállítási műveleti bizottság, amely az árvízben károsodott ingatlanok állapotfelmérését kezdte meg a megyében.

Június 25.

Egy vágányon megindult a vasúti forgalom a Budapest-Hegyeshalom vasúti fővonal Almásfüzitő-Komárom közötti szakaszán. Az árvíz miatt tizenhárom nappal korábban ezen a pályán mindkét irányba leállították a vonatközlekedést,

pótlóbuszokkal hidalva át a víztől meggyengült szakaszt. Az egyvágányú forgalom újbóli megindulásakor még csak negyven kilométeres sebességgel haladhattak a szerelvények. A Komárom-Esztergom vonalon is újra járni kezdtek a vonatok ezen a napon, húsz kilométeres korlátozással a korábban sérült sínrészeken. Hetven település teljesen befejezte a helyreállítási munkákat, ezekben az élet visszatért a normális kerékvágásba. Komárom-Esztergom megyében 2,8, míg Bács-Kiskun megyében 4,3 kilométernyi út volt még zárva – a többi közúton már korábban megszűnt az árvíz miatti korlátozás országsszerte.

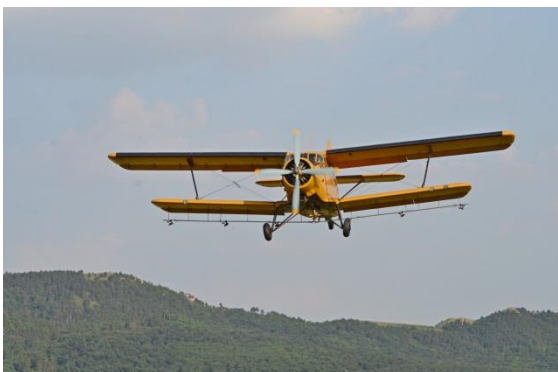
Június 27.

Ezen a napon a déli megyékben – Bács-Kiskunban, Baranyában, Tolnában, ahová később érkezett meg az árhullám, de kisebb kihívásokat is okozott a védekezőknek – befejezték az ideiglenes védművek bontását. Bács-Kiskunban Solt, Tass és Baja voltak a kiemelt helyreállítási helyszínek. Tolnában hat településen kellett eltüntetni az árvíz nyomait, a leghosszabb, két és fél kilométeres védművet Bátán bontották el. Baranyában utolsóként Dunaszekcsőn fejezték be a munkálatokat.

Az északi megyék közül Pest és Komárom-Esztergom megyében egy-egy helyszínen – Szigetmonostoron, illetve Pilismaróton – dolgoztak még, Győr-Moson-Sopronban öt településen bontottak – de már itt is a falvak és a városok háromnegyede elvégezte a helyreállítást.

Június 28.

Ez a szűnyoggyérítés második ütemének hivatalos induló dátuma. Ebben az ütemben negyvenhatezer hektáron terveztek irtani földi-kémiai, ötvenezer hektáron légi-kémiai és tízezer hektáron biológiai módszerekkel. Azonban a kedvezőtlen időjárás miatt – eső és szél támadt ezekben a napokban – a hétvégére felfüggesztették a munkákat és a következő hét elején folytatták a rovarok gyérítését.

Szűnyogirtás – fotó: Jóri András

Június 29.

A fertőtlenítés nagyon fontos, befejező szakasza a helyreállítási munkáknak; ennek során állították vissza az árvíz előtti higiénés állapotokat az elöntött területeken. Ezt a munkát június végére kilencvenkét helységben fejezték be, az árvízzel érintett települések kilencvenhét százalékán. A fertőtlenítés 8114 hektárnyi elöntött területen történt meg, és ekkorra Fejér, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom és Tolna megyében, valamint a fővárosban teljesen be is fejezték azt.

Július 4.

Három héttel a helyreállítás megkezdését követően már csak minimális mennyiségű munka maradt. Ezen a napon komolyabb helyreállítás a Pest megyei Szigetmonostoron zajlott, de a Bács-Kiskun megyei Baján és a Baranya megyei Mohácson is foglalkoztak még az áradás következményeinek felszámolásával. Két fogyasztót leszámítva az áramszolgáltatás is mindenütt helyreállt. Már csak öt ember várt arra az országban, hogy a kitelepítés után hazatérhessen, a többiek számára véget ért az árvízi védekezés és helyreállítás.

Július 5.

Az árvízi védekezés egyik szimbólumává vált Győr-Moson-Sopron megyében ezen a napon minden tekintetben véget ért a helyreállítás – erről Dr. Bakondi György tűzoltó altábornagy, miniszterelnöki helyreállítási megbízott számolt be egy Dunaszentpálon tartott sajtótájékoztatón. Az altábornagy a helyreállítást ütemterv szerintinek nevezte, megköszönte a résztvevők teljesítményét és helytállását. Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei kormány megbízott ugyanitt arról beszélt: Mecserén és Dunaszentpálon megmaradnak az ideiglenes védművek mindaddig, amíg a vízűgy 2014-ben a Duna Projekt keretében be nem fejezi az állami védvonalak kiépítését. A megyei védelmi bizottság elnöke kiemelte, az árvízi védekezés és helyreállítás sikeréhez nemcsak a szakmai irányítás, hanem az önkéntesek munkája is kellett. Csóti András vezérőrnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka pedig azt hangsúlyozta, hogy kapcsolatuk a katasztrófavédelemmel kiváló, a védekezés és a helyreállítás során egyaránt jól tudtak együttműködni az operatív törzsszel. Mint mondta, a büntetés-végrehajtás szívesen segített, a feladatot nem munkának tekintették, hanem örültek, hogy kivehették részüket az árvízi védekezésből, illetve a helyreállításból.

Július 8.

A bevont külsős szakértő és az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal javaslata alapján bejelentették a szűnyoggyérítés harmadik ütemét.

A Duna teljes szakaszán, valamint az ártérben végzett katasztrófavédelmi célú szúnyoggyérítés második üteme után kiegészítő kezelésnek szánták ezt a hullámot.

Július 10.

Az ország legnagyobb részén befejeződött a helyreállítás. Minden városban és faluban elbontották a védműveket, valamennyi települést fertőtlenítették, az összes kitelepített helyzete rendeződött, minden, korábban lekapcsolt fogyasztónál lett áram, a közúti és vasúti közlekedés is teljessé vált. Már csak az elbontott homokzsákokat ürítették néhány helyen: a Pest megyei Szigetmonostoron és Tahitófaluban, valamint a Komárom-Esztergom megyei Nyergesújfalun. Közben folyamatosan zajlott a szúnyoggyérítés harmadik üteme.

Július 13.

Az árvízi helyreállítási munkák befejeztével, a Duna vonalát érintő fő- és pótló jellegű szúnyogirtásokat követően országos irtásba kezdtek ezen a napon a szakemberek. Az országos gyérítés első hetében az árvízzel és belvízzel érintett területekre, összesen hat térségre, több mint 72 ezer hektárnyi területre hirdettek beavatkozást földi és légi kémiai irtási technológiával.

A láthatatlan szervezők – az árvízi védekezés és a helyreállítás logisztikája

Az árvízzel sújtott területek rendbetétele, mentesítése legalább akkora kihívást jelentett a katasztrófavédelem és a vízűgy szakemberei számára, mint előtte az árvízi védekezés. Egyik munka sem valósulhatott volna meg a nyilvánosság előtt jobbra rejtve maradó logisztika nélkül: a tervezés mellett nekik kellett gondoskodniuk a védekezésben résztvevők mozgatásáról éppúgy, mint a sok millió homokzsák és egyéb anyagok hatékony és időben történő kiszállításáról a védekezések helyszínére. Hasonló precizitással kellett támogatniuk a logisztikusoknak a helyreállítás feladatait is.

Ahhoz, hogy valamennyi műveletet sikeresen lehessen végrehajtani, minden elemnek jól kell működni, nemigen lehet tehát számszerűsíteni, hogy a logisztika mekkora arányban járult hozzá a sikeres árvízi védekezéshez júniusban – állítja Dr. Demény Ádám tűzoltó ezredes, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Gazdasági Ellátó Központjának igazgatója. A szakirodalom ugyanakkor a

sikerkritériumok között hatvan-hetven százalékra teszi a logisztikai támogatás súlyát; ez az arány a mostani védekezésnél is érvényesnek tekinthető – tette hozzá a szakember, megjegyezve: nem célszerű szétválasztani egymástól a szakmai és a logisztikai feladatokat, hiszen egymást feltételező dolgok, egyik a másik nélkül nem lehet sikeres.

Márpedig júniusban a logisztikai feladat nem volt csekély. Az eszközök – homokzsákok, munkaeszközök, a különféle ellátmányok – terepre juttatása mellett igazi kihívást jelentett az emberek mozgatása az egyes helyszínek, mi több az ország egyes régiói között. Ismeretes: számos megye küldött tűzoltókat és egyéb szakembereket a védekező megyékbe, miközben a civilek gátakra juttatásában is segített a katasztrófavédelem. Kiemelt logisztikai feladat volt biztosítani a művelési területek folyamatos utánpótlását. Mindez annyira bonyolult és nagy léptékű munkának minősült, hogy a hivatásos állomány civilek szállítói szolgáltatásait is kénytelen volt igénybe venni.

Homokzsáktöltők Győrújfalunál Fotó: Jóri András - BM OKF

A főigazgatóságon mintegy kétszáz ember végezte a logisztikai feladatokat, rajtuk kívül az árvíz által érintett területeken további 50-80 munkatárs katasztrófavédelmi igazgatóságoként. A munka összetettségét és méreteit jól érzékelteti az is, hogy a védekezési költségeknek mintegy hatvan-hetven százalékát éppen a logisztikai feladatok teszik ki.

Természetesen ez a terület is tervek mentén működik. Minden feladattípusra, így például a szállításra, a raktározásra, az ellátásra előzetes tervek készülnek, ezeknél a térinformatikát is alkalmazzák. A veszélyhelyzet típusának megfelelően kell azután a felkészülési terveket a körülményekhez igazítani, pontosítani – magyarázza a szakember, hozzátéve, az integrált katasztrófavédelmi szervezet kialakításával egy időben fogtak hozzá a logisztikai átszervezéshez. Az új rendszer első éles próbája éppen a júniusi árvíz volt. A beavatkozásokhoz szükséges minden

szinten megfelelő alapkészletek megvoltak, a veszélyhelyzeti területekről bejövő információkra pedig azonnal gyorsan és rugalmasan reagált a hivatásos rendszer. Nem fordult elő, hogy logisztikai problémák miatt ne lehetett volna időben reagálni a bekövetkezett eseményekre – hangsúlyozta a Gazdasági Ellátó Központ vezetője.

Konténer-konyha Fotó: Jóri András - BM OKF

A HUNOR Mentőcsoport Győrújfalunál – Fotó: Sárگا Sándor - Zala MKI

Árvízi tűzkeresztség – jelesre vizsgáltak a hivatásos és önkéntes mentőcsoportok

Az egységesített katasztrófavédelmi rendszerben – a hivatásos állományt kiegészítendő – fontos szerep jut az önkénteseknek. Kiemelt feladatok várnak a 2011 után megyei szinten megalakult, speciális tudással és eszközökkel rendelkező önkéntes mentőcsoportokra, amelyek már átestek az önálló beavatkozásra feljogosító, szakmai nivót biztosító nemzeti minősítésen is. A vegyes összetételű csoportok, amelyeknek a hivatásos állományú katasztrófavédelmi szakemberek mellett sok esetben búvárok, barlangi mentők, építő vállalkozások, egészségügyi szerveződések és kommunikációval foglalkozó szervezetek is tagjai, elhúzódó munkálatoknál vagy speciális tudást igénylő esetekben avatkoznak be.

Kiváló példa volt minderre a júniusi dunai árvíz, amely több ilyen csoport számára a „tűzkeresztséget” is jelentette. Részvételük a védekezésben pótolhatatlan volt, hiszen speciális, elsősorban búvár és vízi mentő kapacitásaik vannak – összegezte a június tapasztalatokat az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Művelet-irányítási Főosztályát vezető Jackovics Péter tűzoltó alezredes, egyben a HUNOR hivatásos mentőszervezetet parancsnoka. Pilismaróton és Győrújfaluban például a gátak bordás megtámasztásához használt műanyag tartályok (IBC-tartályok) szállítását végezték mentőcsónakokkal a csoportok.

A gáton a mentőbúvárok rendkívüli munkakörülmények közt fóliázták a gátakat. Földön, vízen, sőt a levegőben is közreműködtek a homokzsákok szállításánál – hangsúlyozta az alezredes. Támogatásuk – speciális képzettségük és felszerelésük révén – az erők többszörözését is jelentette a katasztrófavédelem hivatásos szakemberei számára. Bizonyították, hogy szakmai tudásuk nem marad el a hivatásos szervek mögött, a közös cél érdekében, embertársaik megsegítéséért igen komoly áldozatokat képesek vállalni – szögezte le az alezredes.

Az árhullám elleni védekezésben sok mentőszervezet átlépte saját megyéje határát. A Tolna megyei Gemenc Mentőcsoport például a Duna túlsópartján fekvő Bács-Kiskun megyébe utazott segíteni. Győr-Moson-Sopront segítette a Zala Mentőcsoport huszonegy fővel Győrladamerőn és a Veszprém megyei Bakony Mentőcsoport Ásványrárónál. Komárom-Esztergom és Pest megyének is kijutott az árhullámból. Előbbi védekezését támogatta a Nógrád megyei Palóc, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tisza, a Csongrád megyei Maros, a Békés megyei Körös, és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Nyír Mentőcsoport – tagjaik főleg Pilismarótnál és Esztergomnál vetették be tudásukat és eszközeiket. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bükk, a Heves megyei Mátra, valamint a Hajdú-Bihar megyei Hortobágy Mentőcsoport Pest megyében segített – szivattyúkat, aggregátorokat, világító készleteket és búvártechnikát is vittek. Természetesen voltak „otthon védekezők” is: a speciálisan árvízi védekezésre alakult Turul Mentőcsoport Komárom-Esztergom megyében mentett, ahogy a Baranya megyei Mecsek, vagy a Bács-Kiskun megyei Petőfi Mentőcsoport is saját területén segített mederben tartani a Dunát.

Az első nagy erőpróbanak számító dunai megmérettetés tapasztalatairól szólva Jackovics Péter azt mondta: az önkéntes mentőszervezetek

teljes mértékben elfogadták a hivatásos katasztrófavédelmi tisztek irányítását, így mindvégig zökkenőmentes volt az együttműködés.

Önkéntes tűzoltók a Dagály fürdőnél Fotó: Jóri András - BM OKF

Az éles bevetés azonban megvilágította azt is, mi mindenre kell még csiszolni. Az alezredes ilyenként említette, hogy az útba indítási parancs vétele után néhány esetben hosszabb idő telt el az indulásig, bár emiatt egyszer sem lépték túl a meghatározott normaidőket és nem veszélyeztették a feladatok végrehajtását. A felkészülési időszakban azonban ezen lehetne javítani – tette hozzá.

A mentőcsoportok fejlesztésének azonban még korántsincs vége, a megyék után most már a járáásokban zajlik a mentőcsoportok szervezése. A cél ezzel is az, hogy egyre többen önkéntesen és nem kötelezettként lássanak el polgári védelmi feladatokat az országban.

Többletpénzt is kapnak a program mellé az önkéntes tűzoltó egyesületek

Úgy tűnik, hatott az önkéntes tűzoltó egyesületek idei szakmai napján elhangzott biztatás, vagyis hogy minél többen pályázzanak az idén rendelkezésre álló forrásokra. Az egyesületek ugyanis a rendelkezésre álló források több mint a duplájára nyújtottak be igényt. A 120 millió forintos keret elosztását célzó kiírásra összesen 369 dokumentációt küldtek vissza, több mint 272 millió forintnyi támogatást kérve – állapította meg a

pályázatokat elbíráló döntés-előkészítő bizottság július 25-i ülésén. Az itt kidolgozott javaslatokat, hogy végül mely egyesületek mely céljait és milyen összegekkel támogassák, Dr. Bakondi György tűzoltó altábornagy, országos katasztrófavédelmi főigazgató hagyja majd jóvá. E javaslatok elkészítésébe a katasztrófavédelem központi szervezetén túl a Magyar Tűzoltó Szövetség és a szakterületek képviselői is bekapcsolódtak.

A pályázati döntések még nem, a támogatási prioritások viszont ismertek. Mivel a hivatásos katasztrófavédelem egyre jobban igyekszik bevonni a tényleges napi munkába az önkénteseket és egyesületeiket, a pályázatoknál is előnyt élveznek azok, amelyek közreműködnek a tűzoltásban, műszaki mentésben. A támogatott célok között idén előkelő helyen áll az önkéntes tűzoltók képzése és az, hogy meglegyenek a biztonságos és eredményes beavatkozás egyéb tárgyi és technikai feltételei. A gyors kivonuláshoz és az eredményes beavatkozáshoz jó műszaki állapotú gépjárművek kellenek, ezért tartozik a támogatott körbe a gépjárművek felújítása. Ugyancsak fontos, hogy az egyesületi tűzoltók is a megfelelő védőeszközökben és kellően képzetten vegyenek részt a tüzek oltásában, a műszaki mentésben vagy az egyéb feladatok ellátásában.

Nem ez a 120 millió forint az egyetlen forrás, ami idén a pályázni szándékozó önkéntes egyesületek rendelkezésére áll. A kormány június 24-i határozatában újabb, 99 millió 650 ezer forint támogatási keretet különített el számukra. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Magyar Tűzoltó Szövetség közös pályázatára azok az egyesületek jelentkezhetnek augusztus 15-ig, amelyek kötöttek megállapodást hivatásos tűzoltó parancsnoksággal, pályázatukat is rajta keresztül nyújthatják be. Támogatást kérhetnek a tűzoltási és műszaki mentési tevékenység üzemeltetési költségeire, a tűzoltó technika felülvizsgálatára, továbbá szertár építésére, felújítására és bővítésére, valamint EDR rádió ellátására.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek jelentőségéről, fejlesztésük szükségességéről a számukra szervezett országos szakmai nap előadói is szóltak május utolsó hetében, a Körcsarnokban megtartott rendezvényen. Bakondi György a hivatásosok mellett meghatározónak nevezte az önkéntesek részvételét, akiknek a tevékenység mindhárom periódusában – a felkészülésben, a katasztrófák felszámolásában és a helyreállításban is – fontos szerep jut. Bérczi László tűzoltó dandártábornok, országos tűzoltósági főfelügyelő ugyanitt azt mondta: biztató, hogy már 427 önkéntes egyesület kötött együttműködési megállapodást a hivatásos tűzoltó-

parancsnokságokkal, hiszen 2010-ben még csak 310 egyesületről lehetett ezt elmondani.

E megállapodások jelentősége már csak azért is nagy, mert az országos katasztrófavédelmi főigazgató egyik tavalyi utasítása szerint az önkéntesek a hivatásos katasztrófavédelmi szervek szakmai irányítása és felügyelete mellett – a hivatásos tűzoltó-parancsnoksággal kötött együttműködési megállapodás szerint – vehetnek részt tűzoltási, műszaki mentési műveletekben, továbbá tűzmelegelőzési, iparbiztonsági, valamint önkéntes polgári védelmi feladatok ellátásában. A tavalyi év statisztikái szerint az önkéntesek 3484 riasztást kaptak országsszerte, ebből 3831 alkalommal szerrel vonultak. Átlagban 5,3 kilométert tettek meg négy fővel, és beavatkozásonként átlagosan 1 óra 20 percen át vették igénybe erejüket és szaktudásukat.

A gázvezeték-rongálások mögött többnyire a jogszabályok be nem tartása és emberi gondatlanság áll

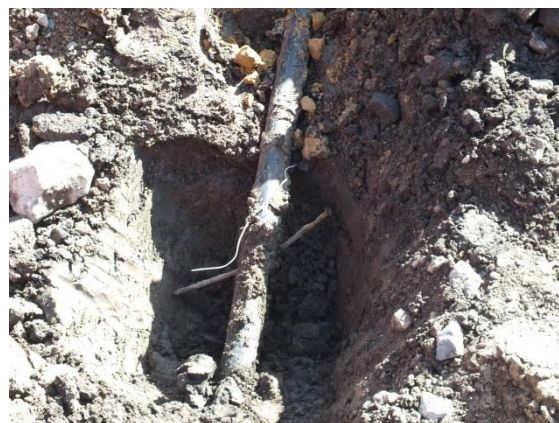
Rendszeres, szűnni nem akaró probléma a földfelszín alatti gázvezetékek vagy azok felszín feletti részeinek megsértése, átvágása munkagépekkel, kézi szerszámokkal, illetve a gázcsonkok leszakítása személygépkocsikkal, haszonjárművekkel, esetleg átvágásuk fűnyíróval, vagy egyéb módon. Nincs hét, hogy ne történne több ilyen, különböző súlyosságú eset az ország több régiójában és településén. Csak július utolsó hétvégéjén négy megyében hat ilyen eset fordult elő. Az anyagi kár pedig tetemes, hiszen a katasztrófavédelem egységeinek kiszállása pénzbe kerül, a sérült vezeték környezetében lakókat – ha ideiglenesen is – legtöbbször ki kell telepíteni, a gázhálózatot pedig meg kell javítani. Nem beszélve az ilyen balesetek különös veszélyességéről, hiszen a földgáz és a levegő keveréke robbanóképes elegyet alkot, elég lehet egyetlen szikra ahhoz, hogy még nagyobb baj következzen be.

A statisztikák szerint a tűzoltók idén július közepéig kétszázharminc-kétszer avatkoztak be gázvezeték-sérülések miatt. Tavaly több mint háromszázötvenszer sérült meg a gázhálózat. Gázömlés miatt ugyanakkor idén – július közepéig – már nyolcszázhuszonnyolc embert kellett kitelepíteni.

Mindez természetesen a gázszolgáltatók, a katasztrófavédelem, valamint az építkezések engedélyezésében részt vevő hatóságok figyelmét is felkeltette. Május végén az Országos Tűzmelegelőzési Bizottság hívta megbeszélésre a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalt, az öt bányakapitányságot és a Magyar Mérnöki Kamarát, kifejezetten a gázvezeték-átvágások problematikája kapcsán. Az elemzés kimutatta, hogy gondot jelent az építőipari kivitelezéseknél az alvállalkozók hosszú láncolata, az azon belüli információ-áramlás hiánya. A gázvezeték megrongáló gépkezelőkhöz vagy közvetlen irányítóikhoz már ritkán jut el közműtérkép vagy kiviteli terv. A vállalkozók közti árverseny ráadásul növeli is a kockázatosabb kivitelezések számát.

Valószínűleg szerepet játszhat a jogszabályok be nem tartása is, hiszen ezek meglehetősen alapoossággal írják elő a tervezők és kivitelezők felelősségét. Ha ezeket a szabályokat szigorúan betartanák, jóval kevesebb esetben vezetne balesethez egy-egy építkezés. Az engedélyezés során – például csatornaépítésnél – csak a tervezés fázisában legalább kétszer találkoznak egymással a tervező cég és a gázszolgáltató munkatársai. Utóbbi átadja a tervezőnek az érintett terület gázvezeték-rajzait, amit a tervező saját kivitelezési rajzaira is felvisz; hasonlóan kell eljárni a „gépi földmunkavégzés tilalmi övezet” (2-2 méter jobbra és balra a gázvezeték tengelyétől számítva) kapcsán is. Egyéb szigorú feltételeknek kell teljesülnie ahhoz, hogy a szolgáltató rábólintson az építkezés megkezdésére.

Mivel Magyarország településeinek 95 százaléka földgázzal ellátott, ezért főleg belterület esetében fontos az óvatosság, amikor a kivitelező nem találja gázcső nyomait a terveken.

Gázvezeték – fotó: Hajdú KMSZ